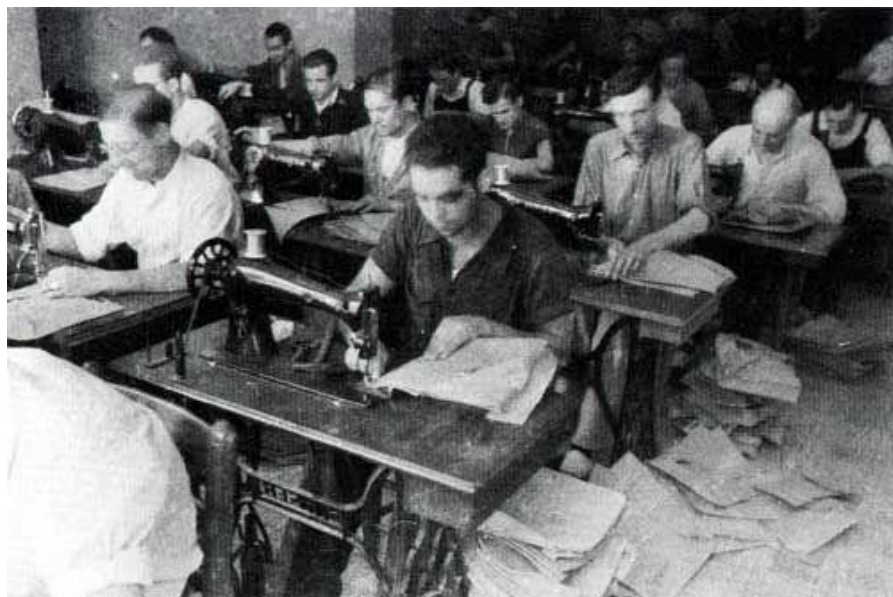

Αυτοδιαχείριση και Ισπανική Επανάσταση

1936 ~ 37

1.

"Για πρώτη φορά μετά τις απόπειρες εγκαθίδρυσης του σοσιαλισμού στη Ρωσία, την Ουγγαρία και τη Γερμανία μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, ο επαναστατικός αγώνας των Ισπανών εργατών καταδεικνύει έναν νέο τύπο μετασχηματισμού από τον καπιταλιστικό στον συλλογικό τρόπο παραγωγής, ο οποίος παρά τον ατελή χαρακτήρα του πραγματοποιήθηκε σε εντυπωσιακή κλίμακα".

Karl Korsch - 1939.

Τριάντα έξι χρόνια μετά τις πρώτες νίκες της, η Ισπανική Επανάσταση παραμένει το πιο σημαντικό από τα διάφορα πρακτικά πειράματα αυτοδιαχείρισης που έλαβαν χώρα σε αυτόν τον αιώνα. Η εμπειρία των ισπανικών εργατικών συμβουλίων αποτελεί ένα σημαντικό σημείο εκκίνησης για το σύγχρονο προλεταριάτο, τόσο όσον αφορά τα επιτεύγματα όσο και τις αποτυχίες του.

Η εκτεταμένη αποσιώπηση αυτής της πτυχής της ιστορίας που έγινε από το προλεταριάτο ενισχύει μόνο τον θεμελιωδώς ριζοσπαστικό χαρακτήρα της. Αποσιωπημένο τόσο από τους αστούς ιστορικούς όσο και από τους λενινιστές, και διαστρεβλωμένο σε έναν αγνώριστο μύθο από εκείνους τους αναρχικούς που το τιμούν ως μια από τις "χρυσές στιγμές" τους, το επαναστατικό κίνημα στην Ισπανία συνεχίζει να αποτελεί πηγή αμηχανίας για την ιδεολογία. Οι δραστηριότητες των "ανεξέλεγκτων στοιχείων" του ισπανικού Η Ισπανική Επανάσταση ήταν ένας διεθνής αγώνας, όχι μόνο με την έννοια ότι οι μαχητές της προέρχονταν από πολλές χώρες, αλλά επειδή η ύπαρξή της βρισκόταν σε αντίθεση με όλες τις κυρίαρχες δυνάμεις του κόσμου.

*

Η επανάσταση στην Ισπανία αντιπροσωπεύει την τελευταία αντίσταση του παραδοσιακού προλεταριακού κινήματος και μέσα στην ιστορία της περιέχονται όλες οι θετικές πτυχές αυτού του κινήματος καθώς και οι αντεπαναστατικές δυνάμεις και ιδεολογίες που επρόκειτο να του αντιταχθούν.

Η πάλη που είχε αναπτυχθεί μεταξύ του λενινισμού και των συμβουλίων στη Ρωσία επρόκειτο να επαναληφθεί στην Ισπανία σε μεγαλύτερη και βαθύτερη κλίμακα.

Ανακαλύπτοντας εκ νέου τη συμβουλευτική μορφή στη δική του πρακτική, το ισπανικό προλεταριάτο ήταν οι κληρονόμοι της Κρονστάνδης και των συμβουλίων στη Γερμανία και την Ιταλία- με τα

ισπανικά συμβούλια επανεμφανίστηκε το επαναστατικό κίνημα που είχε ηττηθεί από τη σοσιαλδημοκρατία και τον μπολσεβικισμό.

Η Ισπανική Επανάσταση ήταν ένας διεθνής αγώνας, όχι μόνο με την έννοια ότι οι μαχητές της προέρχονταν από πολλές χώρες, αλλά επειδή η ύπαρξή της βρισκόταν σε αντίθεση με όλες τις κυρίαρχες δυνάμεις του κόσμου.

Όπως παρατήρησε ο Ιταλός αναρχικός Berneri: ***"Σήμερα πολεμάμε ενάντια στο Μπούργκος, αλλά αύριο θα πρέπει να πολεμήσουμε ενάντια στη Μόσχα για να υπερασπιστούμε την ελευθερία μας"***. Αυτός ο πόλεμος ενάντια στην ιεραρχία, επιπλέον, επρόκειτο να γίνει ένας αγώνας ενάντια στην ιδεολογία γενικά.

*

Πριν από την επανάσταση, η CNT είχε προσπαθήσει να εντάξει τα συμβούλια στο ιδεολογικό της σχήμα- το έγγραφο που παρήγαγε το συνέδριο της CNT στη Σαραγόσα (Ιούνιος 1936) ήταν ουσιαστικά ένα συμβουλευτικό πρόγραμμα και αναγνώριζε τα συμβούλια ως το βασικό όργανο της επανάστασης.

Παρόλο που προωθούσε μια επαναστατική θεωρία για τα εργατικά συμβούλια, ωστόσο, η ίδια η CNT δεν ήταν μια συμβουλευτική οργάνωση - η αρχή της άμεσης δημοκρατίας βάσει της οποίας τα συμβούλια θα λειτουργούσαν, δεν αντικατοπτριζόταν στη δομή της αναρχικής οργάνωσης.

Ενώ τα διδάγματα της μπολσεβίκικης αντεπανάστασης δεν είχαν χαθεί από τους Ισπανούς αναρχικούς, η άρνησή τους για μια "επαναστατική" εκπροσώπηση - ένα κόμμα που θα κατέχει την εξουσία στο όνομα του προλεταριάτου - ήταν καθαρά τυπική.

Το ζήτημα της δημοκρατικής οργάνωσης έμελλε να γίνει η καταστροφή του αναρχισμού.

Αν και η ρητή έκκλησή του για μια κοινωνική επανάσταση - μια επανάσταση στην οποία το προλεταριάτο θα αναλάμβανε τη διαχείριση των μέσων παραγωγής χωρίς τη μεσολάβηση του κράτους - παραμένει ένα από τα πλεονεκτήματα του αναρχισμού, το πραγματικό πρακτικό καθήκον της πραγματοποίησης μιας τέτοιας επανάστασης ήταν πέρα από αυτόν.

*

Για την κατανόηση της Ισπανικής Επανάστασης, το ζήτημα δεν είναι απλώς να καταστήσουμε συνειδητές τις "ασυνείδητες τάσεις" της, αλλά να εξηγήσουμε τις ενέργειες ενός προλεταριάτου με υψηλή ταξική συνείδηση, ενέργειες που ήταν καλυμμένες με ιδεολογία, αλλά την ξεπερνούσαν.

Η εμφάνιση των συμβουλίων το 1986 ήταν το προϊόν 50 χρόνων επαναστατικής δραστηριότητας, τα περισσότερα από αυτά υπό την αιγίδα του ισπανικού αναρχικού κινήματος.

Ωστόσο, η πραγματική επανάσταση σηματοδότησε την τακτική αποτυχία των αναρχικών- οι απαλλοτριώσεις του Ιουλίου ήταν η απάντηση σε ένα φασιστικό πραξικόπημα και όχι σε μια αναρχική εξέγερση.

Η πίστη των αναρχικών στις αποκαλυπτικές δυνάμεις μιας γενικής απεργίας είχε αποδειχθεί σε μεγάλο βαθμό χίμαιρα. Η CNT-FAI είχε αποτύχει, στη μία εξέγερση μετά την άλλη, να επεκτείνει τον τόπο της επανάστασης πέρα από τα στενά όρια μερικών πόλεων ή περιοχών.

Μέχρι το 1936, η ιδεολογία του αναρχοσυνδικαλισμού είχε αποδειχθεί παρωχημένη. Η αυθόρμητη ανάπτυξη των εργατικών συμβουλίων κατά τη διάρκεια της εξέγερσης της Αραγονίας το 1983 και της εξέγερσης των ανθρακωρύχων της Αστουρίας αντιπροσώπευε μια πρακτική πρόοδο στο αναρχοσυνδικαλιστικό πρόγραμμα της οικοδόμησης μιας επαναστατικής κοινωνίας βασισμένης στα συνδικάτα.

Οι επαναστατικές επιτροπές της Αραγονίας και της Αστούριας, οι οποίες είχαν καθιερωθεί ως κοινωνική και οικονομική δύναμη εκτός από τις στρατιωτικές τους ικανότητες, επρόκειτο να επανεμφανιστούν σε όλη τη ρεπουμπλικανική Ισπανία τον Ιούλιο του 1936 και η ύπαρξή τους απειλούσε τόσο την ηγεσία της CNT-FAI όσο και τη ρεπουμπλικανική κυβέρνηση.

Από την ίδρυσή του, το αναρχικό κίνημα στην Ισπανία είχε διατηρήσει μια σιωπηρά ιεραρχική δομή, η οποία ενσωμάτωνε έναν δυαδικό διαχωρισμό των πολιτικών και οικονομικών τομέων.

Ενώ το αναρχικό συνδικάτο, η CNT, επρόκειτο να οργανώσει την εργατική τάξη για την προετοιμασία της κοινωνικής επανάστασης, η πρόσφατα διαμορφωμένη FAI επρόκειτο να αποτελέσει μια "συνειδητή μειοψηφία" αναρχικών αγωνιστών.

Η CNT-FAI είχε ως πρότυπο μια ελιτίστικη αντίληψη οργάνωσης που έμοιαζε πολύ με τη Συμμαχία για τη Σοσιαλδημοκρατία του Μπακούιν, την οποία είχε ορίσει ως αποτελούμενη από "ομοσπονδίες εργατών, που σχηματίζουν ελεύθερες συμφωνίες μεταξύ τους, με ένα μικρό μυστικό επαναστατικό σώμα που τις διαπερνά και τις ελέγχει".

Η FAI, η οποία ήταν φυλετικά δομημένη, έβλεπε τον εαυτό της ως *"κινητήρα που παράγει την ποσότητα της μυθικής ενέργειας που απαιτείται για να κινηθούν τα συνδικάτα προς την κατεύθυνση που ανταποκρίνεται περισσότερο στις επιθυμίες της Ανθρωπότητας για ανανέωση και χειραφέτηση"*.

Στην πράξη, η οργάνωση αυτή επρόκειτο να λειτουργήσει ως οιονεί λενινιστικό πρωτοπόρο κόμμα και οι λανθάνουσες ιεραρχικές διαιρέσεις της CNT-FAI στο σύνολό της θα γίνονταν κοινωνική πραγματικότητα μετά τον Ιούλιο του 1936.

Η τεράστια επαναστατική δραστηριότητα των αναρχικών μαζών επρόκειτο να αντιστραφεί σε έναν αγώνα στον οποίο η επίσημη CNT-FAI

θα έπαιρνε το μέρος του αστικού δημοκρατικού κράτους και του νέου συμμάχου του, του κομμουνιστικού κόμματος.

Ό,τι επιτεύχθηκε από τα εργοστασιακά συμβούλια, τις αγροτικές συλλογικότητες και τις εργατικές πολιτοφυλακές κατά το έτος 1936-7 έγινε ενάντια στις πολιτικές και τις ενέργειες της επίσημης αναρχικής οργάνωσης. Παρ' όλα αυτά, παρά τα εμπόδια που στήθηκαν στο δρόμο του, το κίνημα για την αυτοδιαχείριση στην Ισπανική Επανάσταση παρέχει το πιο σαφές ιστορικό παράδειγμα ενός γνήσιου σοσιαλισμού.

2.

"Η επίγνωση ότι πρόκειται να κάνουν τη συνέχεια της ιστορίας να εκραγεί είναι χαρακτηριστικό των επαναστατικών τάξεων τη στιγμή της δράσης τους" ((Benjamin)

Η ιστορική έκρηξη που ήταν η Ισπανική Επανάσταση δεν μπορεί να εξηγηθεί κάτω από την βολική κατηγορία του "εμφυλίου πολέμου".

Αντιπροσώπευε το ξεδίπλωμα μιας οξείας ταξικής πάλης στην οποία το ισπανικό προλεταριάτο συμμετείχε τόσο για τον εαυτό του όσο και εναντίον του Φράνκο. Η φασιστική εξέγερση απαντήθηκε, όχι από την ανίκανη ρεπουμπλικανική κυβέρνηση, αλλά από μια λαϊκή εξέγερση στην οποία συμμετείχαν άνδρες, γυναίκες και νέοι και η οποία κατέστρεψε, σε λιγότερο από ένα μήνα, ολόκληρο το πλέγμα της ισπανικής κοινωνίας.

Το ένοπλο προλεταριάτο του Ιουλίου πέτυχε μια de facto κατάργηση της Εκκλησίας και του κράτους και αντικατέστησε τους καπιταλιστικούς τρόπους παραγωγής με δικές του οικονομικές και κοινωνικές μορφές.

Τον επόμενο χρόνο, τα συμβούλια που δημιούργησε η εργατική τάξη θα γίνονταν μια τρίτη δύναμη που θα αγωνιζόταν τόσο ενάντια στους φασίστες όσο και στις προσπάθειες της ρεπουμπλικανικής κυβέρνησης να αποκαταστήσει την εξουσία της. Η επιτυχία των εργατικών και αγροτικών πολιτοφυλακών δεν μπορεί να μετρηθεί με καθαρά στρατιωτικούς όρους.

Ενώ αναχαίτιζαν τη φασιστική προέλαση, αυτές οι πολιτοφυλακές εφάρμοσαν, το σημαντικότερο, ένα επαναστατικό πρόγραμμα απαλλοτρίωσης και κολεκτιβοποίησης. Το σύνθημα "πόλεμος και επανάσταση ταυτόχρονα" αποτέλεσε τη βάση της δράσης των πολιτοφυλακών. Όπου ήταν δυνατόν σε όλη τη ρεπουμπλικανική Ισπανία, οι εργάτες κατέλαβαν τα εργοστάσια, οι αγρότες κολλεκτιβοποίησαν τη γη τους και οργανώθηκε μια επαναστατική δύναμη για τη γενίκευση και την υπεράσπιση της επανάστασης: ***"κουβαλάμε έναν νέο κόσμο στις καρδιές μας, έναν κόσμο που μεγαλώνει αυτή τη στιγμή."*** Durruti)

*

Η περίοδος της επαναστατικής κατοχής που ξεκίνησε κατά τη διάρκεια του Ιουλίου απέδειξε τη βιωσιμότητα της συμβουλευτικής μορφής.

Τα ισπανικά συμβούλια (σε αντίθεση με εκείνα που υπήρχαν προηγουμένως στη Ρωσία, τη Γερμανία και την Ιταλία) ήταν σε θέση να θέσουν πρακτικά το ζήτημα της αυτοδιαχείρισης, προχωρώντας πέρα από τον απαραίτητο εξοπλισμό των εργατών στην οργάνωση της παραγωγής.

Στις βιομηχανοποιημένες περιοχές της Καταλονίας, ένα αναρχικό προπύργιο, το προλεταριάτο αποδείχθηκε ικανό να διαχειριστεί και να βελτιώσει μια σύγχρονη αστική οικονομία, αυξάνοντας την παραγωγικότητα και διατηρώντας παράλληλα τις απαραίτητες υπηρεσίες για τον πληθυσμό - **η επαναστατική Βαρκελώνη είναι μάρτυρας της επιτυχίας της αυτοδιαχείρισης στην Ισπανία.**

Παρόμοια αποτελέσματα επιτεύχθηκαν στις αγροτικές περιοχές της Αραγονίας και της Βαλένθια, όπου οι σύγχρονες γεωργικές τεχνικές εισήχθησαν κατά τη διαδικασία της κολεκτιβοποίησης.

Η πιο ριζοσπαστική πτυχή αυτού του κινήματος, ωστόσο, δεν ήταν ο απλός εξορθολογισμός της ισπανικής οικονομίας, αλλά η προσπάθεια που έγινε για την πρακτική υλοποίηση μιας κριτικής της πολιτικής οικονομίας.

Από την αρχή των καταλήψεων, το ισπανικό προλεταριάτο διακήρυξε ένα *comunismo libertario*, στο πλαίσιο του οποίου το χρήμα και η εμπορευματική εργασία καταργήθηκαν.

Παρά τις ομολογουμένως πρωτόγονες οικονομικές συνθήκες, τα ισπανικά συμβούλια και **οι κολεκτίβες κατάφεραν να επινοήσουν ένα σύστημα διανομής και ανταλλαγής που αντιπροσώπευε μια ποιοτική καταστολή των σχέσεων της καπιταλιστικής παραγωγής.**

Το δίλημμα "οικονομικά" ή "ηθικά" κίνητρα, ένα πρόβλημα για τις γραφειοκρατικές τάξεις των ψευδοσοσιαλιστικών χωρών, δεν αντιμετωπίστηκε στην επαναστατική Ισπανία.

Η ριζική μεταφορά της ρήσης "από τον καθένα σύμφωνα με τις δυνατότητές του, στον καθένα σύμφωνα με τις ανάγκες του" στην πραγματικότητα ήταν αρκετό κίνητρο για το προλεταριάτο να ανταποκριθεί και μάλιστα να υπερβεί τις απαιτήσεις που επέβαλε ο πόλεμος.

*

Η αυθόρμητη ικανότητα οργάνωσης που επέδειξε το ισπανικό προλεταριάτο κατά τη διάρκεια της επαναστατικής περιόδου διέψευσε μια για πάντα τις λενινιστικές ψευδολογίες για την ανάγκη "σωστής ηγεσίας".

Η ανάληψη της άμεσης εξουσίας πάνω στα μέσα παραγωγής συνοδεύτηκε από την εγκαθίδρυση μιας άμεσης δημοκρατίας του προλεταριάτου στην οποία τα βασικά όργανα εξουσίας ήταν τα συμβούλια - "επαναστατικές επιτροπές που δημιουργήθηκαν από το λαό για να κάνουν την επανάσταση". (CNT, 20 Δεκεμβρίου 1936). Παρά τις διαφορές στα επιμέρους χαρακτηριστικά τους, τα συμβούλια και οι κολεκτίβες, λειτουργούσαν ουσιαστικά στην ίδια βάση: εκλέγονταν αντιπρόσωποι για να εκτελούν συγκεκριμένα καθήκοντα και να συντονίζουν την παραγωγή.

Οι αντιπρόσωποι αυτοί είχαν περιορισμένες εξουσίες και υπόκειντο σε ανάκληση από τις γενικές συνελεύσεις των εργατών και των αγροτών, στις οποίες λαμβάνονταν όλες οι σημαντικές αποφάσεις. Εκτός από την εγκαθίδρυση μιας εσωτερικής δημοκρατίας, τα συμβούλια επεδίωκαν να επεκτείνουν τη δύναμή τους συντονίζοντας τις δραστηριότητές τους μεταξύ τους- δημιουργήθηκε ενότητα μεταξύ των εργοστασιακών συμβουλίων και των αγροτικών συλλογικοτήτων, όχι μόνο στις πολιτοφυλακές όπου εργάτες και αγρότες πολεμούσαν δίπλα-δίπλα, αλλά και στην πραγματική ομοσπονδία των κινημάτων και στην ανταλλαγή αντιπροσώπων.

Ενώ οι αστοί κοινωνιολόγοι και ιστορικοί προσπάθησαν να παρουσιάσουν την επαναστατική δραστηριότητα των αναρχικών αγροτών ως "πρωτόγονο θρησκευτικό κίνημα", αρκεί να εξετάσει κανείς το Πρόγραμμα της Ομοσπονδίας των Κολεκτίβων της Αραγονίας για να αντιληφθεί την προηγμένη συνείδηση του αγροτικού προλεταριάτου: "Προτείνουμε την κατάργηση των τοπικών ορίων της ιδιοκτησίας που καλλιεργούμε. Οι κενές ομάδες εργασίας θα χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση των κολεκτίβων που στερούνται εργατικής δύναμης".

Το ισπανικό κίνημα για την αυτοδιαχείριση δεν ήταν ένα αίτημα για απλή περιφερειακή αυτονομία - η συμβουλευτική ομοσπονδία είχε σχεδιαστεί για να αντικαταστήσει την παραδοσιακή εξουσία στο σύνολό της.

*

Η μορφή με την οποία εμφανίστηκαν τα συμβούλια είχε άμεση σχέση με την οργάνωση των εργατικών πολιτοφυλακών, όπου είχαν αναπτυχθεί για πρώτη φορά οι αρχές της άμεσης δημοκρατίας. Τον Ιούλιο, οι ένοπλες φάλαγγες του ισπανικού προλεταριάτου ήταν στην πραγματικότητα, η Επανάσταση.

Η λειτουργία τους ήταν τόσο κοινωνική όσο και στρατιωτική.

Η εκκαθάριση των αστικών στοιχείων από τις πολιτοφυλακές δεν πραγματοποιήθηκε "για την υπεράσπιση της Δημοκρατίας", αλλά ως ένα πρώτο βήμα για τον ριζικό μετασχηματισμό της ισπανικής κοινωνίας.

Οι ίδιες οι πολιτοφυλακές δεν είχαν ποτέ την πρόθεση να αποτελέσουν μέρος ενός τακτικού στρατού. Από μόνη της, η δομή της πολιτοφυλακής αντιπροσώπευε μια ριζική ρήξη με τους συμβατικούς τρόπους πολέμου, απλώς και μόνο επειδή ήταν οργανωμένη σύμφωνα με επαναστατικές δημοκρατικές γραμμές.

Όπως και οι εξεγερμένοι στρατοί της Ρωσικής και της Γερμανικής Επανάστασης, οι ισπανικές πολιτοφυλακές αντιπροσώπευαν το στρατιωτικό σκέλος της συμβουλευτικής εξουσίας. Τα συμβούλια των στρατιωτών, όπως και οι εργοστασιακές συνελεύσεις και οι κολεκτίβες, εξέλεξαν ανακλητούς, εντεταλμένους αντιπροσώπους.

Ο μη ιεραρχικός χαρακτήρας αυτών των παραστρατιωτικών στηλών αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι διαφορές στον βαθμό και την αμοιβή ήταν ανύπαρκτες. **Η ιστορία των ισπανικών πολιτοφυλακών παραμένει ένα παράδειγμα ένοπλης προλεταριακής εξουσίας.** Οι επαναστατικές φάλαγγες αντιστάθηκαν μέχρι τέλους σε κάθε απόπειρα "στρατιωτικοποίησης", που αποσκοπούσε στη μετατροπή τους σε μονάδες τακτικού στρατού. Προκλητικά, το σύνθημά τους έγινε: **"πολιτοφύλακες, ναι! στρατιώτες, ποτέ!"**

3.

"Πρέπει να πραγματοποιήσουμε μια συνολική επανάσταση. Η απαλλοτρίωση πρέπει επίσης να είναι ολική. Δεν είναι ώρα για ύπνο, αλλά για οικοδόμηση.... Αν ο Ισπανός εργάτης δεν χαράξει την ελευθερία του, το κράτος θα διατηρήσει και θα ανασυγκροτήσει την εξουσία της κυβέρνησης, καταστρέφοντας σιγά-σιγά την κατάκτηση που έγινε με το κόστος χιλίων πράξεων ηρωισμού".

Solidaridad Obrera, 26 Αυγούστου 1936

*

Παρά την ταχεία προέλαση των εργατικών πολιτοφυλακών στη ρεπουμπλικανική Ισπανία, η κοινωνική επανάσταση που ξεκίνησε τον Ιούλιο απέτυχε να εγκαθιδρύσει την απόλυτη εξουσία της συμβουλευτικής εξουσίας. Ενώ η δημοκρατική κυβέρνηση είχε αποδυναμωθεί σοβαρά, δεν παραιτήθηκε, φυσικά, υπέρ του προλεταριάτου.

Μετά τον Ιούλιο, στην "αντιφασιστική" Ισπανία υπήρχε διπλή εξουσία μεταξύ των δυνάμεων μιας νέας επαναστατικής τάξης και των υπολειμμάτων της αστικής Δημοκρατίας. Τα συμβούλια του Ιουλίου είχαν καταστήσει την κυβέρνηση ουσιαστικά άνευ σημασίας και είχαν πρακτικά αντικαταστήσει τη συνδικαλιστική δομή της CNT-FAI.

Ηττήθηκαν στο βαθμό που δεν είδαν την ανάγκη εδραίωσης της εξουσίας τους - μια εδραίωση που θα σήμαινε αναπόφευκτα την εγκατάλειψη όλων των παραδοσιακών οργανώσεων. Παρόλο που το σύνθημα του Αστούριας, UHP (ενωθείτε, προλεταριακά αδέρφια), επανεμφανίστηκε κατά τη διάρκεια του Ιουλίου και ένωσε διάφορους παράγοντες του προλεταριάτου γύρω από ένα κοινό πρόγραμμα επαναστατικής δραστηριότητας, οι ιδεολογικές διαιρέσεις σύντομα εκδηλώθηκαν ξανά και εμπόδισαν μια διαρκή ενότητα. Το προλεταριάτο διασπάστηκε κατά μήκος κομματικών γραμμών, με την αναρχική βάση και το ΡΟUM (ένα μικρό μαρξιστικό κόμμα) να είναι οι μόνοι που υποστήριξαν την Επανάσταση.

Παρά ταύτα, το επαναστατικό προλεταριάτο αποτελούσε την πλειοψηφία - δυστυχώς, όμως, δεν εκμεταλλεύτηκαν τη θέση τους. Η λανθασμένη εμπιστοσύνη στην ηγεσία της CNT-FAI οδήγησε σε μια κατάσταση όπου οι αναρχικές μάζες έπρεπε να συναινέσουν στη σταδιακή κατάργηση της εξουσίας τους. Επικαλούμενη τα σταλινικά συνθήματα της "Ενότητας" και της "πειθαρχίας", η CNT-FAI προσπάθησε να πείσει το προλεταριάτο ότι η κατάργηση των συμβουλίων και των πολιτοφυλακών ήταν μια αναγκαιότητα που επέβαλαν οι ανάγκες του εμφυλίου πολέμου.

*

Ενώ το αναρχικό προλεταριάτο αναλάμβανε την ανασυγκρότηση της κοινωνίας με βάση τις γραμμές της αυτοδιαχείρισης, η επίσημη CNT-FAI ήταν έτοιμη να προσχωρήσει στο συμβιβασμό της.

Η συνεργατική πολιτική των αναρχο-γραφειοκρατών έγινε σαφής όταν άφησαν στην άκρη την "αντικρατική ιδεολογία τους και προσχώρησαν στην πραγματικότητα στην κυβέρνηση. Παίζοντας στα χέρια των σταλινικών, οι οποίοι οργάνωναν ταχύτατα τη ρεπουμπλικανική μικροαστική τάξη σε ένα αντεπαναστατικό κίνημα, οι υπουργοί της CNT συναίνεσαν στην κυβερνητική δράση ενάντια στα συμβούλια. Δημιουργήθηκαν δημοτικά συμβούλια εμπνευσμένα από την κυβέρνηση, τα οποία περιλάμβαναν εξω-αναλογική εκπροσώπηση για την UGT και το κομμουνιστικό κόμμα, σε μια προσπάθεια να αντικαταστήσουν τα συμβούλια του προλεταριάτου.

Επιπλέον, η ηγεσία της CNT βοήθησε στη σύνταξη του διατάγματος κολεκτιβοποίησης της 24ης Οκτωβρίου 1986, το οποίο θα περιόριζε τη δύναμη των συμβουλίων. Στη θέση της αυτοδιαχείρισης πρότειναν να καθιερωθεί μια μορφή "εργατικού ελέγχου" στην οποία οι εργατικές επιτροπές είχαν καθαρά συμβουλευτικό ρόλο.

*

Η αποτυχία της Ισπανικής Επανάστασης έγκειται στην αδυναμία της να επεκταθεί σε ένα σημείο όπου τα συμβούλια και οι πολιτοφυλακές θα αναλάμβαναν τον πλήρη έλεγχο του επαναστατικού κινήματος και κατά συνέπεια, της δημοκρατικής Ισπανίας στο σύνολό της.

Ενώ ήταν εξαιρετικά επιτυχημένα στην οργάνωση των στρατιωτικών και οικονομικών υποθέσεων, τα ισπανικά συμβούλια απέτυχαν, να δώσουν θετική πρακτική και θεωρητική έκφραση στην ίδια τους την ύπαρξη. Ανίκανοι να αυτοπροσδιοριστούν σε σχέση με την CNT-FAI, υστερούσαν παντού.

Κάθε απόπειρα δράσης ενάντια στους εχθρούς της επανάστασης στο ρεπουμπλικανικό στρατόπεδο ματαιώθηκε. Οι σταλινικοί και οι φιλελεύθεροι μπόρεσαν να ανασυγκροτήσουν τον κυβερνητικό μηχανισμό σχεδόν ανενόχλητοι.

Τα διαδοχικά ρεπουμπλικανικά υπουργεία σαμποτάρισαν τις προσπάθειες αυτοδιαχείρισης, αρνούμενα την πίστωση σε εργοστάσια κ.λπ. χωρίς σοβαρά αντίποινα. Οι αναρχικές πολιτοφυλακές στις οποίες αρνήθηκαν τα όπλα δεν αφόπλισαν αυτούς που προετοιμάζαν την καταστροφή τους.

Η καταστροφή της Ισπανικής Επανάστασης δεν προχώρησε, φυσικά, χωρίς αντιδράσεις, αλλά η αναγνώριση από το προλεταριάτο της προδοσίας του δεν ήρθε παρά μόνο πολύ μετά τις αρχικές κινήσεις εναντίον των συμβουλίων και των πολιτοφυλακών.

Ο Herneří ήταν ένας από τους πρώτους που έθεσε ανοιχτά το κρίσιμο ερώτημα που αντιμετώπιζε η επανάσταση σε μια ανοιχτή επιστολή του προς τον αναρχικό' πολιτικό Montseny. Έγραψε: *"Το δίλημμα, πόλεμος ή επανάσταση, δεν έχει πλέον κανένα νόημα. Το μόνο δίλημμα είναι αυτό: είτε νίκη επί του Φράνκο μέσω επαναστατικού πολέμου είτε ήττα. Το πρόβλημα για σένα και τους άλλους συντρόφους είναι να διαλέξετε ανάμεσα στις Βερσαλλίες του Τιέρ και το Παρίσι της Κομμούνας, πριν ο Τιέρ και ο Μπίσμαρκ κάνουν την ιερή τους ένωση."* Δυστυχώς, οι δυνάμεις του Ισπανού Τιέρ είχαν ήδη δράσει.

Οι αριστερές αναρχικές μάζες, που συνεργάζονταν με αγωνιστές του ΡΟΜ, δεν προσέφεραν σημαντική αντίσταση μέχρι τις αρχές του 1937. Η αριστερή αναρχική ομάδα, οι Φίλοι του Ντουρούτι, διεξήγαγε μια ευρεία αναταραχή μεταξύ των εργατικών πολιτοφυλακών για την υπεράσπιση της Επανάστασης, αλλά μέχρι τότε η πρωτοβουλία είχε περάσει από το προλεταριάτο στις δυνάμεις των εχθρών του.

*

Η εκστρατεία των αστικών ρεπουμπλικανικών δυνάμεων (της κυβέρνησης, των κομμουνιστικών και σοσιαλιστικών κομμάτων) ενάντια στα εργατικά συμβούλια έγινε απροκάλυπτα βίαιη τον Μάιο του 1937, όταν οι σταλινικοί και οι Καταλανοί εθνικιστές κινήθηκαν εναντίον του αυτοδιαχειριζόμενου τηλεφωνικού κέντρου της Βαρκελώνης.

Μετά από αυτή τη δράση, η εργατική τάξη της πόλης ξεσηκώθηκε αυθόρμητα για να υπερασπιστεί την επανάστασή της. Οδοφράγματα στήθηκαν, η αστυνομία αφοπλίστηκε και ένοπλοι εργάτες έθεσαν υπό τον έλεγχό τους την πόλη. Σε αυτό το σημείο, η αντεπανάσταση θα μπορούσε να είχε ανατραπεί, τουλάχιστον στην Καταλονία. Οι αναρχικές πολιτοφυλακές στο μέτωπο της Αραγονίας ήταν έτοιμες να βαδίσουν προς τη Βαρκελώνη.

Η νίκη δεν ήταν καθόλου εξασφαλισμένη για την κυβέρνηση και τους σταλινικούς. Οι εργάτες της Βαρκελώνης, ωστόσο, παρέμειναν σε καθαρά αμυντικές θέσεις και δίστασαν να κινηθούν πέρα από τις δικές τους συνοικίες. Αυτό το αδιέξοδο λειτούργησε προς όφελος εκείνων που προσπαθούσαν να κατευνάσουν την κατάσταση και όπως και πριν, η κεντρική ηγεσία της CNT-FAI θα προσέφερε τις υπηρεσίες της "συμφιλίωσης".

Από την αρχή της εξέγερσης, αυτοί οι επανορθωτές προέτρεπαν τους εργάτες να διαλύσουν τα οδοφράγματά τους και να επιστρέψουν στη δουλειά. Η casa CNT αντιστάθηκε στο ειρηνευτικό της πρόγραμμα από τους Φίλους του Ντουρούτι και άλλους που καλούσαν σε υπεράσπιση των συμβουλίων και νικηφόρα λήξη των αγώνων. Παρά την αντίσταση αυτή, η CNT συνέχισε τις προσπάθειές της να "μεσολαβήσει" στη διαμάχη και εμπόδισε την είσοδο αναρχικών πολιτοφυλάκων στην πόλη. Απομονωμένοι έτσι από εξωτερική υποστήριξη, οι εξεγερμένοι της Βαρκελώνης περικυκλώθηκαν εύκολα.

Ενώ η CNT καλούσε σε "επιστροφή στην κανονικότητα", οι σταλινικοί πράκτορες άρχισαν να εφαρμόζουν την καθιερωμένη πλέον μέθοδο καταστολής, δολοφονώντας επιλεγμένες ομάδες των πιο ριζοσπαστικών στοιχείων και αφοπλίζοντας τους εργάτες, εγκαθιδρύοντας έτσι την "ενότητα".

Τους μήνες μετά τον Μάιο, αυτές οι τακτικές χρησιμοποιήθηκαν σε όλη τη δημοκρατική Ισπανία. Τα στρατεύματα του Λίστερ εξουδετέρωσαν τις αγροτικές συλλογικότητες, οι πολιτοφυλακές διαλύθηκαν, η ΡΟUM καταστράφηκε και η CNT, αναλώσιμη πλέον, εκδιώχθηκε από την κυβέρνηση. Τα συμβούλια ηττήθηκαν μέσα σε ένα χρόνο από την εμφάνισή τους- οι "χιλιάδες πράξεις ηρωισμού" του ισπανικού προλεταριάτου δεν ήταν αρκετές για να αποτρέψουν τη νίκη της αντεπανάστασης.

4.

Αυτό που ήταν τόσο δύσκολο να επιτευχθεί στην Ισπανία του 1936, γίνεται σήμερα το απόλυτο ελάχιστο για κάθε προλεταριακή επανάσταση. Η εμπειρία των ισπανικών εργατικών συμβουλίων παρέχει ένα παράδειγμα μόνο των απαρχών της συμβουλευτικής εξουσίας.

Οι τεχνικοί πόροι της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας θα επιτρέψουν στο σύγχρονο προλεταριάτο να ολοκληρώσει σε λίγες μέρες αυτό που οι Ισπανοί επαναστάτες δεν μπόρεσαν ποτέ να ολοκληρώσουν - την αυτοδιαχείριση των μέσων παραγωγής.

Οι δυνατότητες για τον ριζικό μετασχηματισμό της κοινωνίας είναι τώρα πολύ μεγαλύτερες, επειδή το "οικονομικό ζήτημα" μπορεί και πρέπει να γίνει μια κοινοτοπία.

Ενώ στην Ισπανία η "πλήρης απασχόληση" αποτελούσε επαναστατικό στόχο, η επιτυχία των όποιων μελλοντικών συμβουλίων θα μετρηθεί από τις συγκεκριμένες προσπάθειές τους να εξαλείψουν την εργασία όσο το δυνατόν περισσότερο.

Λόγω των ακραίων συνθηκών έκτακτης ανάγκης στις οποίες έλαβε χώρα, η Ισπανική Επανάσταση δεν ήταν ποτέ μια γιορτή, ακόμη και στο βαθμό που ήταν η Κομμούνα. Η χαρά που αρνήθηκε το ισπανικό προλεταριάτο περιμένει τους σημερινούς επαναστάτες.

*

Πέρα από τις οικονομικές και τεχνικές εξελίξεις που χωρίζουν το σύγχρονο προλεταριάτο από την παράδοση των ισπανικών συμβουλίων, παραμένει ένας ουσιαστικός σύνδεσμος. Πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν το 1936 θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν κάθε επαναστατικό κίνημα.

Στην ήττα της, η Ισπανική Επανάσταση καταδεικνύει το ρόλο που παίζουν οι εχθροί μέσα στις γραμμές του προλεταριάτου που επανακάμπτουν και δεν αναγνωρίζονται τόσο εύκολα όσο οι καραγκιόζηδες των διαφόρων λενινιστικών κομμάτων.

Όπως δείχνει η Ισπανία, η συμβουλευτική εξουσία δεν υποκύπτει πάντα σε ένα εξωτερικό "κακό" που παίζουν βολικά οι Νόσκι και οι Τρότσκι του κόσμου. **Τα συμβούλια μπορούν να αυτοκαταστραφούν αν δεν καταφέρουν να περάσουν στην επίθεση και να εδραιώσουν παντού την εξουσία τους.**

Το σύγχρονο προλεταριάτο θα αποφύγει τη μοίρα που έτυχε στην επαναστατική Κρονστάνδη ή τη Βαρκελώνη μόνο μέσω της συνειδητοποίησης της απεραντοσύνης του καθήκοντος που το περιμένει.

Οι υποδειγματικές δράσεις των ισπανικών συμβουλίων και πολιτοφυλακών δεν μπόρεσαν να αντισταθμίσουν την αποτυχία του ισπανικού προλεταριάτου να αντιληφθεί τα εμπόδια που παρέμεναν ακόμα στο δρόμο του.

Η ριζοσπαστική ιστορία του μέλλοντος θα είναι συνειδητή ή δεν θα είναι τίποτα.

οι επισημάνσεις είναι της μεταφραστικής ομάδας wormhole txt collective,
το κείμενο ανακτήθηκε από:

[https://web.archive.org/web/20011218014353fw_/http://
www.geocities.com/Athens/Acropolis/8195/blasts/pointblank/
spanishrevolution.htm](https://web.archive.org/web/20011218014353fw_/http://www.geocities.com/Athens/Acropolis/8195/blasts/pointblank/spanishrevolution.htm)

πρωτότυπο κείμενο:

[https://libcom.org/article/self-management-and-spanish-revolution-point-
blank](https://libcom.org/article/self-management-and-spanish-revolution-point-blank)